SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. C. No. 70. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 14, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 14-го КВІТНЯ 1993. Ч. 70. РІК C.

Пам'ятаймо про Україну!

ПІКЕТУВАЛИ ВЕРХОВНУ РАДУ УКРАЇНИ

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 6-го квітня, після короткої перерви відновилися пленарні засідання Верховної Ради України. На засіданні були присутні Президент України Леонід Кравчук і прем'єр-міністер Леонід Кучма.

Депутати розглянули вимоги громадян, які пікетували будинок Верховної Ради, вимагаючи надати їм земельні ділянки. Голова Верховної Ради Іван Плющ зауважив, що пікетувальники звернулися не за адресою, оскільки Верховна Рада вже ухвалила закон, що надає змогу громадянам отримати земельні ділянки під городи. Тож звертатися належить до місцевих властей, які не виконують цього закону.

З доповіддю про індикативний плян виступив віцепрем'єр-міністер і міністер економіки Віктор Пинзеник. Він підкреслив, що спад виробництва спостерігається в усіх галузях, а непосильний тягар дотацій Уряд витримати не може. Процес приватизації йде повільно. Однак Уряд робить усе необхідне для захисту найбідніших верств населення.

Голова постійної Комісії Верховної Ради з питань плянування, бюджету, фінансів і цін Андрій Печеров скритикував індикативний плян. Він сказав, що провідні науковці та експерти, проаналізувавши цей плян, зробили висновок, що це лише наміри і побажання. Комісія вважає, що Кабінет Міністрів має доповнити цей плян.

Про державний бюджет доповів міністер фінансів Григорій П'ятаченко, який пообіцяв, що бюджет на доходи буде збільшено, а дефіцит державного бюджету зменшиться майже на трильйон карбованців.

Президент Кравчук щодо проєкту державного бюджету сказав: „Цим проєктом не задоволені як ті, хто його складав, так і ті, хто його підписував, бо він не забезпечує потреб навіть на мінімальному рівні. Дефіцит бюджету зараз становить 7,5% валового національного продукту". На думку Кравчука, новий проєкт бюджету є більш реалістичний і більше узгоджується з законами та декретами Уряду. У ньому передбачені антиінфляційні заходи, зокрема, перебудова державних структур, зміна податкових взаємовідносин. Водночас, окремі заходи, передбачені теперішнім бюджетом, не можуть гарантувати зупинення інфляції. „Ніякої емісії ми більше не повинні допускати", — заявив Президент і висловився проти пропозиції окремих депутатів запровадити мораторій на приватизацію.

Справа в тому, що 30-го березня на торгах Української Валютної Біржі курс українського купоно-карбованця різко впав. Американський доляр коштував до 3,000 карбованців. Це, очевидно, викликане тим, що видрукувано велику партію купонів. Хто це зробив і чому не узгіднив з Урядом покищо не відомо. Вартість українського карбованця 5-го квітня була вдвічі менша від білоруського рубля, втричі — від російського рубля, у 13 — від латвійського лата і естонської крони.

Голова політичного об'єднання „Нова Україна" Володимир Гриньов заявив, що економіка України може бути оздоровлена шляхом приватизації, структурної перебудови і фінансової стабілізації, а Верховна Рада має проіснувати не більше одного року. В. Гриньов також скептично ставиться до президентської форми управління в Україні.

Л. КРАВЧУК ВІДВІДАВ ОДЕСУ

Одеса (УНІАР). — Тут 5-го квітня на одноденних відвідинах побував Президент України Леонід Кравчук. На летовищі його зустріли представник адміністрації области Владлен Ільїн, голова Одеської Обласної Ради Руслан Будулан, керівники Одеської військової округи.

Відповідаючи на запитання журналістів, Л. Кравчук відзначив важливість Одеської области в економічному та політичному житті української держави. Відтак у приміщенні обласної адміністрації відбулася зустріч Президента Кравчука з керівництвом области, районних рад народних депутатів, представниками Президента в районах Одеської области, керівниками господарських керівних служб.

Л. Кравчук висловив занепокоєння спробами певних кіл зупинити поступ України до утвердження державної незалежности та намаганнями відтворити СССР. Президент ще раз наголосив на необхідності прийняття нової конституції, оскільки діюча, за його словами, лише гальмує розвиток суспільства і не дає змоги вирішити політичні й економічні проблеми. Сьогодні, за словами Президента, готується введення нової грошової одиниці для безготівкового обміну між підприємствами колишніх республік СССР — своєрідної одиниці, на зразок екю, що використовується в Европейській економічній спільноті.

Під час зустрічі будинок міської адміністрації пікетували як прихильники СНД, так і представники українських організацій та партій. Останні тримали синьо-жовтий прапор і гасло „Одеса вітає свого Президента". Л. Кравчук зустрівся з представниками обох груп пікетувальників і провів з ними коротку розмову.

Б. Єльцин бореться за підтримку виборців

Москва. — Після зустрічі в канадському місті Ванкувері з президентом ЗСА Биллом Клінтоном, Боріс Єльцин повернувся в Росію і зразу ж зайнявся внутрішньою політичною боротьбою.

Перед поверненням у Москву Б. Єльцин зробив зупинку в місті Братську Іркутської области. З цієї поїздки почалася кампанія за підтримку Єльцина в референдумі, який відбудеться 25-го квітня. Громадяни Росії повинні будуть відповісти, чи підтримують вони президента і його політику.

Виступаючи перед робітниками Братського алюмінієвого заводу, Б. Єльцин торкнувся однієї з головних тем своєї кампанії. Російський президент сказав робітникам, що пропонує дуже простий зразок на референдумі — відповідати „так" на всі запитання. Більше того, Єльцин запропонував відповідати ствердно навіть на запитання про нові президентські вибори.

На думку Єльцина, нині на політичній арені країни нема ні одного реального претендента на його місце. Завтра або післязавтра така людина, за словами російського президента, може появитися, але сьогодні він не має чого боятися. Поряд з запитанням про те, чи довіряють виборці своєму президентові і його програмі економічних перетворень, росіян запитають, чи треба проводити достроково вибори нового президента і нового складу Верховної ради і З'їзду народних депутатів. П'ятирічний термін повноважень президента минає у 1996 році, а чотирирічний термін повноважень законодавців — у 1995.

Готовність Єльцина іти на риск явно означає його впевненість в перемозі. Ризикуючи, Єльцин може також заручитися підтримкою мас у своїй боротьбі з Верховною радою — якщо народ проголосує за дострокові парляментські вибори, то політичні противники президента з ортодоксально настроєних законодавців зазнають поразки.

І все таки перед Єльцином стоїть тяжке завдання. З'їзд народних депутатів постановив, що для прийняття рішень референдуму необхідна підтримка цього рішення половиною зареєстрованих виборців країни, а не простою більшістю тих, що прийшли на виборчі дільниці. У Росії зареєстровано 106 мільйонів виборців.

Противники Єльцина почали нову атаку на президента, при чому безпосереднім приводом для неї стала поїздка Єльцина у Ванкувер і „пакет" економічної допомоги, що його запропонували З'єднані Стейти Америки. Політичні антагоністи Єльцина заявили, що допомога, яку запропонував американський президент, корисна для Єльцина, але не годиться для Росії. Консервативно настроєний член Верховної ради Міхаіл Астаф'єв сказав, що, на його думку, ванкуверська зустріч на вершинах носить чисто пропаґандивний характер і проведена для перемоги на референдумі 25-го квітня.

М. Астаф'єв, який очолює правий Фронт національного порятунку, вважає, що економічна допомога, яку пропонує Захід, а зокрема З'єднані Стейти, надто мала і не може врятувати Росію.

ВБИТО ЛІДЕРА КОМУНІСТІВ ПАР

Йоганнесбург, ПАР. — В суботу, 10-го квітня, в передмісті столиці Південно-Африканської Республіки було вбито одного з найбільш популярних діячів Африканського національного конґресу Кріса Гані. Це сталося перед його власним будинком. Повернувшись із крамниці, він зачиняв авто, в цю мить підійшов білий чоловік і чотирма вистрілами з револьвера вбив К. Гані.

Спостерігачі годяться в тому, що це вбивство стане новою перешкодою на переговорах між білим урядом президента де Клерка і Африканським національним конґресом. Згідно з останніми опитуваннями громадської думки, К. Гані користувався майже такою популярністю, як і Нелсон Мандела. Виглядало, що К. Гані претендував на місце 74-річного президента АНК Нелсона Мандели. К. Гані мав найбільше прихильників серед радикально наставленої чорної молоді.

Журналісти висловлюють також думку, що вбивство 50-річного генерального секретаря Комуністичної партії ПАР приведе до кризи в партійному керівництві.

Кріс Гані народився в бідній чорній родині в 1942 році. Він закінчив університет і дістав ступінь бакалявра англійської мови і літератури. Від молодих літ К. Гані є активістом чорного руху, одним з постійних керівників воєнної організації АНК. Однак в останній час він все більше проявляв схильність до компромісів і навіть засуджував політику насильства чорних щодо білого населення ПАР.

У зв'язку зі вбивством поліція заарештувала Януша Валуза, на якого впало сильне підозріння. В його авті було знайдено два револьвери, цілком ймовірно, що одним із них він убив К. Гані. Я. Валуз приїхав у ПАР 10 років тому з Польщі. Він був членом радикальної партії африканерів — білих громадян країни.

Представники майже всіх політичних партій і президент ПАР де Клерк засудили вбивство К. Гані і висловили співчуття родині покійного. Політична ситуація в країні погіршилася. В багатьох чорних селищах відбулися масові демонстрації, учасники яких підпалювали авта і били вікна в будинках державних служб. В неділю, 11-го квітня, в Кейптавні чорні спалили авто з двома білими пасажирами.

Представники поліції очікують посилення вуличних безпорядків після Великодніх свят.

ЗБОРИ ФУНДАЦІЇ УВУ

Ню Йорк. — Тут у неділю, 25-го квітня, о год. 3-ій по полудні відбудуться Загальні збори Фундації Українського Вільного Університету в ЗСА. Збори відбудуться у власній домівці, 136 Друга аве., а порядок нарад буде поданий на зборах.

Владика М. І. Любачівський переслав привітання Патріярхові Мстиславові

Львів. — Глава Української Греко-Католицької Церкви Мирослав Іван Любачівський вислав з датою 8-го квітня привітання Патріярхові Української Автокефальної Православної Церкви Мстиславові з нагоди відзначення його 95-го дня народження, що припадало на 10-го квітня.

У привітанні глава УГКЦ Кардинал і Патріярх М. Любачівський підкреслює, що Патріярх Мстислав був свідком відродження, знищення, вигнання, а відтак відновленого вільного життя Української Церкви і народу і що УКГЦ завжди збереже живою пам'ять участі Патріярха Мстислава в працях Другого Ватиканського Собору, зустріч з покійним Патріярхом Йосифом Сліпим і участь у його перепохованні. Кардинал пише також у привітанні, що Патріярх Мстислав став символом і об'єднуючим чинником у житті УАПЦ і бажає йому, щоб на землях України сповнилися слова Христові: „І буде одне стадо й один пастир".

Появилася книжка про „Руську Правду"

Вінніпеґ. Ман. — Щойно вийшла книжка св. п. проф. Леоніда Білецького п. н. „Руська Правда й історія її тексту", яка щодо порушеної тематики не має собі рівня у світовій науковій літературі. Праця появилася за редакцією проф. Юрія Книша, з вступним словом і примітками. В прилозі подається повний текст „Широкої Руської Правди" (122 статті), цього стародавнього українського збірника законів, складеного, на думку Білецького, в роках 1113-16 ігуменом Сильвестром київського Святомихайлівського монастиря, за правління великого князя Володимира Мономаха. Подається теж окремий текст „Короткої Руської Правди" (43 статті), що своїм корінням сягає до IX століття, а в основному представляє судову практику великого князя Ярослава Мудрого і його синів.

У своїй передмові Леонід Білецький пише: „Вчитуючись (у статті 'Руської Правди'), я спостерігав ту глибину реальних життєвих соціяльних і національних відносин, що так красномовно визирають із ляпідарно-коротких фраз. В них спочиває та величезна і глибока традиція народного життя та його звичаїв у взаємовідносинах та поступованнях наших предків. „Руська Правда" є найвидатніша пам'ятка, що так яскраво змальовує відносини між вищими верствами староукраїнського населення і нижчими, взаємовідносини між мужем і жоною в родині та їх дітьми. Це є невичерпане джерело щодо пізнання соціяльної структури українського населення середньовіччя".

А в підсумках Л. Білецький додає: „'Руська Правда' переросла всіх сучасників в стародавнім письмен-

(Закінчення на стор. 3)

У ЛЬВОВІ ПРАЦЮЄ ЮПС

Львів. — Тут відкрилося реґіональне представництво United Parcel Service (UPS). Представництво відкрите під адресою: Україна, 290036, м. Львів, вул. Зубрівська, 27; Факс: (0322) 42-27-52, тел.: (0322) 21-36-19.

Розсекретили родовище алмазів

Москва. (М. Муратов). — Тут 8-го квітня газета „Ізвєстія" повідомила, що на території колгоспу „Україна" в селі Якимівка Вінницької области є алмазне родовище, яке оцінюється в 230 міл. дол.

Родовище виявили ще в 1936 році, але тримали його в секреті. Про нього не знали ні селяни, ні керівники колгоспу, ні навіть українське комуністичне керівництво. Щойно тепер секретні дані знайдено в московських архівах.

Працівники Українського Інституту Природних Ресурсів намагаються домовитися про видобуток алмазів, але голова колгоспу „Україна" вимагає дуже велику ціну, — сказано в „Ізвєстіях".

Не перестане боліти пам'ять про Великий Голод

Джерзі Сіті, Н. Дж. (П. Часто). — Цими днями в Головній Канцелярії Українського Народного Союзу відбулася перша нарада нещодавно створеної комісії, покликаної організувати в місцях поселення українців у ЗСА і координувати ряд загальногромадських акцій напередодні 60-річчя Великого Голоду в Україні. В нарадах взяла участь головний предсідник УНС Уляна Дячук, яка, як президент Української Американської Координаційної Ради, входить і до складу київського Організаційного комітету відзначення роковин однієї з найбільших трагедій в українській історії.

Група членів Організаційної комісії у справі відзначення 60-річчя Великого голоду в Україні (зліва): К. Василик, Р. Лозинська, Д. Данчук, проф. Т. Гунчак, І. Куровицька, М. Данилюк і В. Бачинська.

Комісію представляли: голова — проф. Тарас Гунчак, заступник голови Марта Данилюк — від СУА, Ірина Куровицька — від Пласту, Роксоляна Лозинська — від ОЖ ОЧСУ, Корнелій Василик — від Крайової управи СУМ, Ліна Данчук — від Шкільної Ради при УККА, секретар комісії Варка Бачинська — від СУА.

В чому ця група осіб бачить своє завдання і якими можливостями володіє? Відповідає проф. Т. Гунчак: „Україна в цьому році вперше відзначатиме роковини цього незабутнього національного горя, тим часом західня українська діяспора нагромаджує знання про ті події від самих 30-их років. Зібрано цінні документальні матеріяли, в тому числі й свідчення очевидців, написано на цю нестаріючу тему десятки газетних і журнальних статтей, книги, в тому числі й неукраїнських авторів, наприклад, книга американського дослідника Роберта Конквеста „Жнива смутку". До речі, він також входить до складу київського комітету. На нашу думку, відзначен-

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

В ОДНОМУ З ПЕРЕДМІСТЬ Ляґосу, найбільшого ніґерського міста, роз'юшена юрба вчинила самосуд над чотирма грабіжниками, спійманими „на гарячому". Їх негайно спалено на вогнищі зі старих автових коліс. Поки приїхала поліція, вже й дим розвіявся. Учасники розправи заявили, що не бачать кращого способу „відбити грабіжникам бажання тероризувати населення в цій околиці".

РАДА БЕЗПЕКИ ООН після довгих вагань вирішила прийняти Македонію у співдружність націй на правах суверенної держави. Однак вона покищо не дістала права підняти свій державний прапор на щоглі біля будинку ООН в Ню Йорку, а її назву визнано тимчасовою. 181-ий член ООН офіційно називається „Колишня югославська Республіка Македонія". Затримка з прийняттям Македонії в ООН була пов'язана з протестом Греції, яка побоювалася можливих претенсій югославської Македонії на північну грецьку провінцію, що має таку саму назву.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ПІСЛАНЕЦЬ ООН і Організації американських держав Данте Капуто в найближчі дні повернеться на Гаїті. Він привезе з собою плян відновлення на острові конституційного ладу. Спостерігачі припускають, що невдовзі повернеться й президент Арістід. Військові, які позбавили його влади, нібито мають намір добровільно відмовитися від своїх постів — в обмін за обіцянку демократичних властей не переслідувати колишніх антиурядових заколотників.

МІЖНАРОДНИЙ СУД в Гаазі визнав право боснійських мусулман на захист від сербського ґеноциду, спрямованого на потоптання їхньої культури і фізичне знищення мусулманського населення. Белградські власті у відповідь на рішення Міжнародного суду заявили, що не несуть відповідальности за події в Боснії, оскільки боснійський конфлікт є громадянською війною, яка відбувається в межах іншої держави.

ПРЕДСТАВНИК МІНІСТЕРСТВА закордонних справ Ірану, виступаючи в четвер, 8-го квітня, через теґранське радіо, піддав гострій критиці висловлювання президента ЗСА Билла Клінтона, який у недавній розмові з президентом Єгипту Госні Мубараком нарікав на Ірак як на державу, котра підтримує міжнародний тероризм. На думку іранських керівників, нова американська Адміністрація не дасть собі ради з близькосхідньою проблемою, оскільки ЗСА „є цілковито на боці терористичного режиму Ізраїля". В останніх заявах щодо Близького Сходу Іран також посилив критику на адресу Єгипту та інших арабських держав, які „йдуть на компроміс з сіоністами".

ПАКІСТАНСЬКА ПОЛІЦІЯ заарештувала поблизу Пешавара дев'ять лібійців, на їхній базі знайдено велику кількість зброї і фальшивих документів. Заарештовані належали до терористичних мусульманських організацій, які через Пакістан засилають у країни Заходу й арабські держави своїх бойовиків для здійснення злочинних акцій.

В АМЕРИЦІ

У ЧЕТВЕР, 4-ГО КВІТНЯ, Білий Дім представив Конгресові проєкт федерального бюджету на 1994 фінансовий рік, котрий починається 1-го жовтня ц. р. у бюджеті нової Адміністрації передбачено видатки в сумі 1.51 трильйона дол. і надходження у скарбницю в сумі 1.25 трильйона дол. Таким чином, дефіцит бюджету становитиме 264 біл. дол.Спостерігачі твердять, що запропонований Білим Домом бюджет не взяв під увагу видатків пов'язаних із перебудовою програми охорони здоров'я.

У ПОРТЛЕНДІ, ОРЕ., четвер, 8-го квітня, померла світової слави оперова співачка, негритянка Маріян Андерсон, проживши 96 років. Її оксамитне контральто у свій час чарувало цілий світ. Хоча вона у 1925 році на конкурсі в Ню Йорку здобула перше місце та виступила з нюйоркською філлгармонією у Левісон стадіоні, то їй не вдалося знайти для себе праці в американських оперних театрах. Коли виїхала до Европи та здобула там признання найкращих голосових знавців, щойно тоді Америка звернула на неї увагу. Для американських негрів М. Андерсон була прикладом послідовности, наполегливости і завзяття.

В ОКОЛИЦЯХ МІЛВОКІ останніми тижнями тисячі осіб почали хорувати на шлункову заразливу вірусову хворобу, що спричинило занепокоєння не тільки серед громадян, але й серед працівників охорони здоров'я, бо причина цих захворювань була невідома. Одначе минулого тижня офіційні чинники і керівництво міста почало підозрівати, що причиною є водопостачання і тому звернулося до громадян, щоби не вживали води прямо з водопроводів тільки після п'ятихвилинного перекіплення.

АМЕРИКАНСЬКІ ПІДПРИЄМЦІ прибули до Полтави та мали зустріч з відповідальними працівниками адміністрації та міського керівництва. Обговорено можливість створення спільного україно-американського підприємства з участю фабрики „Хіммаш" для вироблення шампанських вин відомої марки „Шабер".

ХОЧ ПРЕЗИДЕНТ Билл Клінтон досі говорив тільки про економічні санкції супроти Сербії за агресивність у Боснії та Герцоґовіні, то тепер, за словами високопоставленого урядника Департаменту оборони, це може змінитися. Якщо не вдасться відновити переговорів про замирення між ворогуючими сторонами у колишній Югославії, то не виключається можливости ужиття американських збройних сил у припиненні цього конфлікту.

АМЕРИКАНСЬКА ФІРМА „Кассі" і міська управа Харкова підписали протокол, згідно з яким на перебудову харківського летовища передбачається виділити 1 міл. дол.

У СЕРЕДУ, 7-ГО КВІТЯ, в Літтл Рок, Арк., помер 82-літній Гю Родгам, батько Гіллларі Родгам Клінтон. Президент Билл Клінтон з дружиною Гіллларі та їхньою дочкою Челсі поїхали до Літтл Рок на приватні поминальні відправи у п'ятницю, 9-го квітня. Похорон відбувся в суботу, 10-го квітня, у родинному колі в Скрентоні, Па., де Г. Родман виростав.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription 1 year — $40 00. 6 months — $22 00. 3 months — $12 00
UNA members 1 year — $15 00. Change of address — $1 00. Make check or money-order payable to "Svoboda"

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Боротьба за економічний плян Клінтона

В історії Америки не було президента, який зробив у своїй передвиборчій пропаґанді стільки прерізних обіцянок, як Билл Клінтон. Ставши Президентом він мусить — обіцянки реалізувати. А це дуже трудно. Він обіцяв створити найменше три мільйони нових варстатів праці. В минулому тижні розпочалися у Конґресі наради над зголошеним з Білого Дому економічним пляном Президента.

У нижчій палаті Конґресу, де демократи мають велику більшість, прийнято цей проєкт без великих труднощів. У Сенаті, в якому теж демократи мають перевагу, республіканська меншина повела опозицію, не допускаючи до дебат, і голосування так званою філібастеркою. Нема в українській мові відповідника на те слово, яке є технічним висловом на парляментарну тактику, яке в незалежній Україні ніколи не практиковано. У новинці про цю подію сказано у „Свободі" з дати 7-го квітня ц. р., що республіканці перешкоджали дебатам „голосними дискусіями". Це було дуже делікатне окреслення криків, вересків та окликів, що ними республіканці виповняли залю засідань. Демократи таврували цю тактику, називаючи її „партійницьким перешкоджуванням нормальній парляментарній праці", але голова республіканської меншини в Сенаті, Роберт Доп пояснив: „Вони (демократи) тільки видають, видають, видають, замість скорочувати видатки". Республіканці віддавна називали демократів „партією видатковців" — видаткують без застанови і дефіцит латають новими податками. Як дотепер виглядає — Доп каже правду. Найпершою журбою американських економістів є астрономічний бюджетний дефіцит, головна причина й останньої рецесії, з інфляцією, безробіттям та банкрутства, що потрясли країною і, між іншими лихами — коштували прогру президента Джорджа Буша, як кандидата на другу каденцію. Президент Клінтон у бюджетному проєкті найбільше заощадив скресленням більйонових сум з бюджету на оборону. Але, припинивши замовлення у фабриках, працюючих для Пентаґону, створено за одним махом один мільйон безробітних, яких мають перевишколювати до праці на цивільні потреби, та які тим часом братимуть допомогу для безробітних. „Філібастерка" республіканських сенаторів намагається перешкодити такій процедурі демократичних видатковців.

В історії української боротьби проти переслідування поляками був подібний прецедент. Перед Першою світовою війною українські посли до галицького сойму у Львові ще за Австро-Угорщини з династією Габсбурґів, вхопилися подібної тактики. Українські посли приходили до сойму з різними музичними інструментами, з трубами й барабанами і, роблячи пекельний гамір, — не допускали до нарад. Вся европейська преса приносила про це вістки і записувала на рахунок несправедливої політики польської більшости в соймі Галичини, яка охоплювала також західню, польську, частину. Вислід був добрий для українців, бо зроблено домовлення, за яким у соймі мали існувати дві автономні „курії" — польська й українська — мав постати український університет у Львові і взагалі мало стати „легше жити" галицьким українцям. Ту крикливу тактику парляментаристів називано тоді „обструкцією" — відповідник „філібастерці".

Республіканські сенатори виграють, бо президент Клінтон уже прилюдно признав, що він готов піти на компроміс. Цей компроміс в першу чергу буде стосуватися вимоги про призначення 16 біл. дол на „стимулювання" економіки, що мало створити мільйони нових варстатів праці. Це буде довга процедура. Президент Клінтон, роблячи направо й ліво обіцянки — не думав, як їх здійснити. Тепер учиться, що керувати американською великодержавою, це куди-куди важча штука, як бути губернатором маленького стейту Аркенсо.

В ЧЕТВЕР, 8-ГО КВІТНЯ, італійська поліція заарештувала відкликаного з Арґентини амбасадора Італії в Буенос Айресі Клявдіо Морено. Він причетний до великої фінансової афери, пов'язаної з інвестиціями у будівельні контракти за кордоном.

НІМЕЧЧИНА ВИДАЛА Франції 29-річного палестинця Меґрі Меґіедіна, причетного до збройного нападу на грецький туристичний корабель 11-го липня 1988 року в Егейському морі, у висліді якого загинуло дев'ять і було ранено понад 10 осіб.

Микола Бараболяк

КІНЕЦЬ МЕТУШНІ У ПІВДЕННІЙ АФРИЦІ?

Питання політичного статусу Південної Африки від років не сходить із сторінок світової преси й екранів телебачення: оскаржування ліберальної преси на знущання білих над чорними, криваві сутички, пожежі. Наші настанови до тамтешніх подій як не байдужі, то нез'ясовані. Ми готові симпатизувати з чорними, бо маємо зрозуміння для визвольних рухів, але маємо і сумніви. Коли спостерігати те, що твориться у новостворених після Другої світової війни незалежних африканських державах, то насувається висновок, що краще б їм було жити ще деякий час під владою колишніх колонізаторів, чим нині під рідними автократами деспотами.

Протягом цього року питання Південної Африки буде в центрі засобів масової інформації, декілька тому завваг на цю тему: коли береться до уваги визвольні рухи чорних в Африці, примінюється до них, звичайно, критерії прийняті для оцінки національних рухів. А там не нації, а племена покищо. Це можна заобсервувати на прикладі Сомалії. ЗСА з ООН намагаються настановити там державне правління західнього типу, коли населення такими категоріями там ще не керується. Воно під владою племінних лордів. У Південній Африці характер державі надають білі. Це іміґранти головно з Данії, які називають свою національність — „афріканер". Їх біля 5 млн. на 29 млн. місцевого чорного населення. Біле населення зосереджене у чотирьох провінціях: Трансвалії довкола міст Йоганесбурґ і Преторія, та в місті Каптавн і його довкіллі. Дещо більше як півмільйона їх у провінції Наталь.

Чорне населення живе компактно племенами у чотирьох т. зв. „незалежних землях" — „homelands", з яких більші Боґутаствана і Транскеї, та в „не-незалежних землях", з яких найбільша Ква Зулю. Центральний уряд намагався створити для чорного населення щось наче „автономні республіки", але з того ніщо не вийшло, бо раз ці „землянцтва" не мали економічного підґрунтя для розвитку, а подруге не знали як це здійснити. А найголовніша причина невдачі творення цього роду „незалежности" для чорних, то те, що центральна визвольна організація чорного населення Африканський національний конгрес — АНК — під проводом відомого нам із ТВ, Нелсона Манделі, змагала і змагає далі до повного перебрання влади від „афрі-канерів".

Чорне населення на є одначе однозгідне щодо стосунків між чорним і білим населенням. Покровителем визвольного руху під проводом АНК, під проводом Манделі була Москва, яка надавала напрям усім революційним рухам Африки, очевидно з прицілом завести всюди совєтську систему. Вихований на Заході лідер племени Зулю, Бутелезі (він добув ступінь доктора філософії) уважає, що емансипація чорного населення Південної Африки мусить проходити поступово. Бутелезі зорганізував політичну партію — Інката. І приходить до конфронтацій між тими двома організаціями. Ви мусили не раз бачити на телевізорі до яких жорстоких кривавих зударів доходить між самими чорними. Уряд під проводом президента деКлерка переговорює одначе з сильнішими, з АНК партією під проводом Манделі.

Виглядає, що переговори між урядом і Африканським конґресом під проводом Манделі завершуються. Манделя стане, мабуть, новим президентом Південної Африки, а його прихильники займуть керівні пости в державі. Неясно як поставиться до договорення Манделі з деКлерком шеф племени зулів — Бутелезі.

На яких засадах мала б бути побудована система співжиття білого населення з чорним? Як раніше білі хотіли творити автономні оази для чорного населення, так тепер натякається на таке „гомленд" для білого. Питання тільки де б його встановити? Білі бажали б залишитися при контролі центру Йоганесбурґ — Преторія. Але там усе багатство, на яке нагострили собі апетити лідери чорних. То тут серйозна проблема. А важко теж подумати, що горді білі могли б жити під повною контролею чорних. У загальному плян замирення такий: до року мали б провести загальні вибори вже з участю усього населення, з метою обрати Конститутивну Асамблею, яка мала б заступити нинішній парлямент і схвалити нову конституцію. Протягом найближчих місяців, мала б бути зформована „Тимчасова екзекутивна рада", завданням якої було б забезпечити леґальні вибори асамблеї. Зразу мало б бути теж зорганізоване якесь форум, де проводилась би дискусія над принципами побудови конституції для новообраної асамблеї. Ця асамблея мала б вибрати уряд „національної єдности", в якому мали б бути заступлені всі партії, які добули у виборах хоч 5 відс. голосів. Цей уряд „національної згоди" мав би започаткувати „любов у сімействі".

Усе це не виглядає зле у проєктах. Йдеться тільки про те, як воно вийшло б у практиці. Апетити чорних на те, що надбали білі (правда багато працею у поті чола чорних) — великі. Південна Африка високо індустріяльна країна, побудована на принципах чистого капіталізму. Та й не треба забувати, що верховоди чорного Конгресу, який мав би надавати напрям і тон державній системі — це марксисти. Вони бажали б перевести зразу націоналізацію великої промисловости і, перебравши її у свої руки, позасідати на фотелях бюрократичних керівників індустрії. Нині чорне населення назагал забезпечене працею. Чи прийшла б зміна на гірше, коли б дійшло до розладдя нинішньої системи? А міжплемінні конфлікти? А головне не можна забувати, що чорне населення живе ще на рівні вартостей племен, а не загальнодержавних, чи національних. Нема чорної „нації" Південної Африки, як загалом у африканських державах, побудованих у межах колишніх колоній, про нації й мови ще бути не може. То готується там доля Заїрів, Ніґерій, Сомалій?

Ольга Кузьмович

НА СЛУЖБІ СОБОРНОЇ УКРАЇНИ

Недавно довелося вперше оглянути фільм про перепоховання Патріярха Йосифа Сліпого у Львові, що відбулося літом минулого року. Зворушливі картини, тисячі народу, сотні духовенства, що в сумному поході ідуть вулицями рідного міста, приковували увагу, а все ж одна вийняткова картина із цього фільму залишилася найбільше зворушливою і справді незабутньою на довгий час.

Бачу, пишучи ці рядки, перед очами маленьку, тендітну, змучену довгими роками життя постать глави Української Автокефальної Православної Церкви, Патріярха Мстислава, як підноситься із свого візочка, щоб віддати честь другому велетневі Української Церкви, Патріярхові Йосифові. Скільки мудрости, вирозуміння і українського духа було у словах Владики Мстислава в цей незабутній для українців Львова день.

А це вирозуміння, цей глибокий патріотизм і бажання помогти усіми силами своєму народові, стояли на передовому місці у Патріярха Мстислава від молодих років його життя. Чітко пригадується перший рік після вибуху Другої світової війни, коли ми, біженці, збиралися у Кракові і старалися улаштувати своє розірване життя. Тоді створено Допомоговий Український Комітет, де можна було найти пораду, поміч, а передусім вирозуміння і тепле слово. Там саме мала я нагоду вперше пізнати Степана Скрипника, громадсько-політичного відомого волинського діяча-парляментариста, який станув там, де треба було нести поміч, байдуже кому — але своїм людям, що у тих перших місяцях почувалися, немов загублені вівці.

Майбутній глава УАПЦ мав добре слово, широке серце і усміх для кожного, що приходив у скромні приміщення Комітету, де ми разом в тому часі працювали. Для мене, молодої, новоспеченої журналістки, помагати іншим під проводом такої відомої людини було незвичайним досвідом, який залишився на ціле життя.

А доля захотіла, що до сьогоднішнього дня наші шляхи перехрещуються і його науки з-перед 43 років сьогодні мені так актуальні, як були тоді у скромних приміщеннях першого українського допомогового комітету. І ця поміч українському народові залишилася далі незмінною девізою, хоча здійснювання її у нас таке різне.

Мій колишній дорадник та учитель пішов важким і відповідальним шляхом служіння Церкві і Україні, та завершив його інтронізацією на пост Митрополита УАПЦ у столиці вільної України — Києві. В час були роки праці, боротьби, закріплення цієї Церкви на нових роках поселення і велике одне бажання — дочекатися звільнення України із комуністичного режиму. Скільки картин просувається тепер перед очима, немов у безконечному фільмі. Це фільм життя нашої громади в ЗСА постійна вимога до нас тримати спільно високий стандарт нашого життя і бути добрими амбасадорами українства серед чужих. А у кожній картині бачу Патріярха, в осередку подій і життя нашої громади. Посвячення пам'ятника Т. Шевченка у Вашінґтоні, відзначування 50-річчя Великого голоду там же, посвячення церкви-пам'ятника в Бавнд Бруку, кожнорічні багатолюдні проводи на цвинтарі св. Андрія Первозванного, що став українським пантеоном, привітання на американській землі Патріярха Сліпого і десятки, сотні публічних зустрічей, імпрез, соборних церковних відправ. Із усіх цих безчисленних картин, для мене завжди стоять найближчими, ці, в яких бачу Владику Мстислава серед пластової молоді, капеляном якої він завжди був і є. Ось мандрує він стежками Пластової Оселі „Вовча Тропа" у 50-річчя Українського Пласту, усміхнений, із відблиском молодости, що освічує його сотнями очей пластунів. Ось стискає мою голову у теплому привітанні, коли приходжу із пластовою делеґацією.

Ось величаве святкування нашою громадою 90-річчя Митрополита, на якому довелося, як часто в останніх десятиріччях з блокнотом і фотоапаратом записувати ці надзвичайні хвилини і палкі слова Митрополита Мстислава для майбутніх поколінь. Тоді ця вільна, так вимріяна ним Україна, була ще не здійснена, але як близька.

Ми дочекалися сповнення нашої мрії і дочекався Патріярх Мстислав відродження його Церкви на Батьківщині, які так вірно довго служить.

У його 95-річчя з дня народин можна ще хіба йому побажати, щоб здійснилася ще важлива і близька його серцю мрія, а це справжня соборність!

Денис Согор

„Літературна Скарбниця"

Недавно у газеті „Свобода" появилася подяка від правління організації „Літературна Скарбниця". У списку було подано прізвища 18-ох спонзорів, які надали 300-долярові стипендії для 18-ох літераторів.

Тоді коли народжувалася Україна, у перших лавах державобудівельників були письменники. Це вони творили „Товариство Української Мови", „Рух", „Меморіял". Багато із них увійшли до Верховної Ради, її демократичний бльок. Вони роз'їздили по всіх областях, де із гучномовцями агітували народ перед славним референдумом.

Сьогодні, коли Україна незалежна, багато письменників бажає знову писати і творити. Та дійсність сьогодення на таке не усім дозволяє. Щобільше, деякі літератори не мають за що купити хліб щоденний.

Не завжди так було. За часів горезвісного Щербицького якось тим людям жилося. Не всі „сиділи". А ті що вміли плисти з течією, або щонайменше недалеко берега, якось жили. Платні були малі, але були усякі пільги. Відпочивали ці письменники у різних „Коктабелях" на узбережжі Чорного моря, їздили творити до „творчих будинків", таких як у Ірпіні біля Києва. І що їм тепер робити?

Багато з них — прекрасні прозаїки, поети, не можуть вижити у нових жорстоких економічних обставинах. Більшості з них соромно признатися, що їм економічно погано. Ніхто з них не простягає руки. Та все ж таки Спілка Письменників України цим станом турбується і б'є на сполох. Коли так дальше буде, хто творитиме? Хто і за що видаватиме книжки?

При СПУ постало товариство „Літературна Скарбниця" яке надає стипендії літераторам. У ЗСА та Канаді щедро відгукнулися на заклик, щоб допомогти, вже 28 родин. Даючи стипендію 300 дол., чи 25 дол. на місяць, ці спонзори дали можливість прожити і дальше творити. Кожний із спонзорів знає якого літератора спонзорує. „Літературна Скарбниця" заохочує стипендіятів щоб вони переписувалися із спонзорами, щоб надсилали свої твори.

Велику ролю в цій збірці відіграло товариство „Приятелі Руху" у північному Ню Джерзі. Представником „Літературної Скарбниці" у західній діяспорі є проф. Роман Воронка.

Усім хто зацікавлений долею українських літераторів та бажає включитися в цю акцію слід звертатися на адресу: Roman Voronka, 30 Clinton Ave., Maplewood, N.J. 07040.

Вадим Яровенко

Із поля болю

Стоїть гора і поле болю
із неї світить. Де мета,
де ціль, що ловить людську долю?
У стіп середнього хреста
терпіння світить на весь світ
через десятки соток літ.

Чого ж, Ти, Христе, як людина,
терпів в кордоні із тернин?
Ні людський плач, ні крик дитини
не принесли страждань зупин.
Невже товпи порвав все гнів,
слова померли: до трьох днів?!

Світає ранок, небо сіре,
в обличчі громів тихне все,
сховались тепло маловіри,
самотня жінка вість несе...
Немає варти — пустий гріб!
Іде Христос — ламає хліб.

Зовуть слова благословенні:
„Збудую храм цей до трьох днів!"
Уже видніє шлях спасенний!
Вже й тихне плач, зростає спів!
І храм встає безсмертних мір,
усім катам наперекір!

Вертатись треба з поля болю
слідом святих Христових стіп,
до ласк, під світлу Божу волю,
щоб не ходити наосліп!
І пролилась невинна кров,
щоб померші жили знов!

Відпав від гробу сірий камінь
і в гробі не найти Христа!
І не шукаймо Його там ми,
де терном поле зароста.
Як Великодній вдарить дзвін,
Христос воскрес! Скажіть усім!

Володимир Сушко

ЩОБ НЕ ПРОПАЛА СЛАВА ВІДЕНСЬКОЇ „СІЧІ"

До таких роздумувань навела мене стаття д-ра Сергія Накловича з Відня п. з. „Дещо з історії студентського життя у Відні після Другої світової війни", що її прочитав я недавно в Альманаху „Нового Шляху" з Торонто за 1992 рік.

У цій статті С. Наклович описує жахливу совєтську окупацію Відня в 1945 році і труднощі, серед яких приходилося йому і гурткові студентів, що їх кінець війни застав у Відні, в тайні перед совєтською окупаційною владою, продовжувати діяльність Українського Академічного Товариства „Січ". У цих невідрадних умовинах це студентське товариство або як воно було популярно все знане віденська „Січ" проіснувало аж до часу, коли 18-го червня 1947 року опанована комуністами австрійська цивільна влада, його формально розв'язала. Після того завмерло все організоване життя у Відні, а кожний жив у тривозі перед арештуванням, а радше схопленням совєтами. Багато наших людей і впало жертвою такого схоплення, включно із самим С. Накловичем.

Після 1955 року, коли альянти опустили Австрію і вона знову стала вільною і незалежною, різні товариства і організації у Відні почали відновлювати діяльність. Така можливість заіснувала і для віденської „Січі". Були спроби, пише С. Наклович, а тодішні студенти Володимир Іванович і Тарас Гунчак навіть підготовили нові статути „Січі", але все лишилося без успіху через нерішучість і розбіжність думок причетних до того осіб. І він закінчує свою статтю закликом, що „найвища пора покінчити вже з такою байдужістю і врешті відновити стару славну віденську „Січ" бо в Австрії тепер, додає він, майже щороку студіює на високих школах приблизно 20 українських студентів".

Нехай тих кілька рядків про віденську „Січ" додасть ще й мій голос не лише до заклику д-ра С. Накловича про потребу відновлення віденської „Січі", але теж хай і нагадає ще живим членам цього нашого найстаршого студентського товариства про конечність збереження пам'яті про його славне минуле для майбутніх поколінь. А минуле віденської „Січі" — дійсне велике і гідне уваги.

Д-р Лука Мишуга, довголітній головний редактор „Свободи", у спомині про свої студентські роки у Відні, що був поміщений в останньому Альманаху віденської „Січі" в 1932 році, каже: ...„Віденська Січ" — то славна історія..., „Січ" надавала ідеольогічний напрям не тільки всьому українському студентству, але й усій Галицькій Україні"... Д-р Лука Мишуга був членом віденської „Січі" від 1906 до 1910 року.

Межі газетної статті не дозволяють на детальне обговорення минулого віденської „Січі". Але хочу хоч у загальних рисах дещо вказати на славне минуле цього заслуженого студентського товариства, рядовим членом якого судилось мені бути в 1940 роках.

Віденська „Січ" усе мала славу поступового товариства. Вже і сама назва „Січ" вказує на народовецький характер цього товариства. Ще до його заснування у 1867 році існував вже у Відні доволі рухливий гурток народовців, що називали себе „січовиками". Правдоподібно тому Статутовий Комітет — Анатоль Вахнянин, Лев Шехович і Юліян Целевич назвали новозасноване студентське товариство іменем „Січі".

У „Січі" протягом довгих десятиліть виховувалася українська студентська молодь, більшість якої пізніше відограла в житті нашого народу значну ролю. Годі всіх тут перелічити, але згадаю хоч кількох як А. Вахнянин, пізніший перший голова „Просвіти", д-р Іван Пулюй, д-р Л. Мишуга, Льонгин Бачинський, д-р Мирон Кордуба, Зенон Пеленський та інші.

Віденська „Січ" все славилася великою бібліотекою, засновану головним чином за допомогою українців з Придніпрянщини М. Драгоманова і В. Антоновича і О. Терлецького з Галичини. Михайло Драгоманів втримував контакт з віденською „Січчю" через ціле життя.

До віденської „Січі" все заходили передові люди з України, які їхали до Відня чи взагалі в Західню Европу, і давали тут відчити. Згадаю хоч кількох, як Василь Щурат, Наталя Кобринська, Кость Кисілевський, Богдан Лепкий, Михайло Грушевський, а їх було багато більше.

Члени віденської „Січі" все уважливо прислуховувалися до всіх подій в Батьківщині і забирали до них голос, як наприклад, віче в 1907 році, в справі голодівки українських студентів у львівській тюрмі, організація

(Закінчення на стор. 3)

Не перестане...

(Закінчення зі стор. 1)

ня 60-річчя Великого голоду не варто обмежувати певними днями — є важливим якнайбільше пригадати і для своїх людей, і для чужинців, донести до їхньої свідомости цей факт: комуністична тиранія у XX сторіччі своєю головною жертвою зробила український народ. Тому тепер наша держава має лише стільки населення, скільки його було на початку століття. Подробиці червоного збройного і голодового терору, який забрав в Україні 50 мільйонів людських жертв, прозвучать остаточним вироком для комуністичної ідеології і практики.

Центральною точкою акцій буде наукова конференція 1-го червня в Українському Інституті Америки. На ній з доповіддю виступить професор Іллинойського університету Джеймс Мейс, він теж є членом київського комітету. В конференції візьмуть участь очевидці української трагедії, і ймовірно, хтось з представників дипломатичних місій України в ЗСА. Відтак у нюйоркській катедрі св. Патрика буде відправлений Молебень, співатиме хор „Думка".

З докладних доповнень Р. Лозинської, І. Куровицької, Л. Данчук дізнаємося й про інші обставини. Молебень у катедрі св. Патрика — це вислід активних сприянь Єпископа Василя Лостена. Будуть на ньому присутні Архиєпископ Ню Йорк Джан О'Коннор і папський нунцій в ЗСА. Є велика надія, що такі ж Молебні відбудуться і в інших престижевих катедрах. Принаймні, всі ієрархи Української Католицької і Української Автокефальної Православної Церков погодилися допомагати комісії як її громадські члени.

Комісія приктично сприяє київському видавництву „Либідь", щоб знаменита книга Р. Конквеста найскорше побачила світ українською мовою — дотепер в Україні її знали тільки у скороченому журнальному варіянті. Цікаву думку у зв'язку з цим висловила головний предсідник УНС У. Дячук: варто паралельно видати це дослідження й російською мовою — може це хоч би декому з росіян помогло зрозуміти, яке лихо сіяла по світі їхня держава?

Відзначення 60-річчя Великого голоду в Україні відбудеться у вересні, це робить можливим взаємний обмін найцікавішими матеріялами, публікаціями, експонатами. Вже з урахуванням вересневих заходів в українських містах і селах, у багатьох публічних і наукових бібліотеках ЗСА в жовтні буде влаштовано спеціяльні виставки. Зокрема таку виставку організує Зенон Куровицький в бібліотеці на 42-ій вулиці в Ню Йорку, діятимуть вони в Нюйоркському і Колюмбійському університетах, а успіх їх залежатиме від попередньої праці активістів української культури в наших осередках, передусім учителів шкіл українознавства, виховників молодечих організацій, церковних громад.

Організаційна комісія у своїй діяльності — це варто підкреслити окремо — виходить з того, що масові громадські акції в рамках відзначення 60-річчя Великого голоду в Україні матимуть не лише значення історичної пам'яті, але й виявлять політичну актуальність моменту. Сьогодні, коли нарешті в добрий бік зрушилися стосунки між Україною і Америкою, ми повинні використати нагоду, щоб ширше відкрити очі американської спільноти на те, чому тепер нам так тяжко повірити Москві, її новим закликам до „дружби і єднання".

З метою створити для праці Організаційної комісії і київського Організаційного комітету хоч більш-менш відповідну матеріяльну основу, відкрито спеціяльно конто: Famine—33 ч. 18632-00, „Самопоміч", Ню Йорк.

ХІРОТОНІЯ НОВИХ ВЛАДИК У ВІННІПЕҐУ

У вівторок, 9-го березня в полиєлейне свято „Знайдення голови св. Івана Хрестителя", в митрополичій катедрі свв. Володимира й Ольги у Вінніпеґу відбулося небуденне торжество: хіротонія нового Архиєпископа Михаїла Бзделя, ЧНІ, Митрополита Вінніпеґу і всієї Канади, та хіротонія нового Владики для Австралії та Нової Зеляндії Петра Стасюка, ЧНІ.

Головним святителем був Архиєпископ Максим Германюк, Митрополит Вінніпеґський. Співсвятителями були Архиєпископ Стефан Сулик, Митрополит Філядельфійський, та Єпископ Мирон Дацюк, епарх Едмонтонський. Ролю Архидиякона сповняв протоігумен Отців Редемптористів о. Борис Киба. Співав хор церкви св. Йосифа (диригент Володимир Зуляк) та студенти колеґії св. Володимира з Роблина. Дияконували о. диякон Михайло Воробій та о. диякон Віктор Яківчук. Присутніх було 20 римо-католицьких Владик та 10 українських, коло 100 священиків з дияконами та понад тисячу вірних. Багато приїхали спеціяльними автобусами. Присутнім був Митрополит Василій Федак.

Процесійний похід формувався у двох катедральних авдиторіях. Під звуки пісень ввійшла процесія в катедральний храм.

На почесних місцях, біля іконостасу, засіли Владики. В лавках сиділи священики і диякони в ризах, а далі Сестри та родини Владик Бзделя і Стасюка.

Рівно о 2-ій год. по полудні почалася церемонія хіротонії. На троні сидів головний святитель Митрополит Максим, по боках — Митрополит Стефан і Єпископ Мирон. Після хіротонії почалася Соборна Архиєрейська Св. Літургії. В святилищі, біля головного престола, були українські Владики: Митрополит Максим, Митрополит Стефан, Владика Мирон Дацюк, Владика Ізидор Борецький, Владика Михаїл Гринчишин, Владика Михаїл Кучм'як, Владика Василій Філевич, словацький Владика Михаїл Руснак і Єпископ-Помічник з Пряшева та Владики-Номінати Михаїл Бздель і Петро Стасюк.

Сослужащими священиками були: о. К. Новаківський зі Львова, о. монсіньор М. Буячок з Вінніпеґу, о. З. Хоркавий з Австралії, о. К. Олсан — адміністратор з Британської Колюмбії.

Після „Святий Боже" та „Святії Мученики" слідувало продовження Хіротонії.

Після Євангелія проповідь англійською мовою виголосив о. монсіньйор Д. Пасканеллі, заступник Апостольського Пронунція з Оттави.

При кінці Служби Божої відбулася інтронізація Архиєпископа Михаїла Бзделя на Митрополичий Престол Української Католицької Церкви в Канаді. Інтронізацію довершив Митрополит Максим з участю о. монс. Д. Пасканеллі — представника Апостольського делеґата.

Священики і диякони Вінніпеґської Архиепархії зложили чолобитну новому Митрополитові Михаїлові. Інтронізація Владики Петра Стасюка відбудеться в Мельборні, Австралія.

Після хіротонії нових Владик у катедральному храмі свв. Володимира й Ольги у Вінніпеґу, Канада (зліва): Владика Іннокентій Лотоцький з Чикаго, Владика Михаїл Кучм'як з Анґлії, Митрополит Стефан Сулик з Філядельфії, нововисвячений Владика Петро Стасюк, Митрополит Максим Германюк, нововисвячений Владика Михаїл Бздель і Владика Мирон Дацюк з Едмонтону.

Світлив Андрій Сікорський.

Кінцеву проповідь виголосив Митрополит Максим. Він подякував Владикам за участь в Богослуженні, всім священикам, дияконам, Сестрам та вірним за численну участь.

Подав Митрополит цінні вказівки нововисвяченим Владикам. Це неначе „Поучение дітям" князя Мономаха: „Пам'ятайте, Владики, — ви стаєте в проводі Української Католицької Церкви. Ти, Михаїле, як Митрополит Вінніпеґу і всієї Канади, мій наслідник. Продовжуй працю, яку я проводив 37 літ.

А ти, Владико Петре, там далеко, в Австралії, продовжуй працю Владики Івана Прашка. Зберігайте мою засаду: Українська Церква — в українській культурі, і немає української культури без української мови. Отже, зберігайте прекрасний український обряд з українською мовою. Українська Католицька Церква є Українською Церквою для українського народу".

Після Богослуження та відспівання Многоліттєвія залишено катедру о 5-ій годині по полудні. Відтак відбувся бенкет у готелі „Вестин".

Нововисвячені Владики Петро Стасюк (зліва) та Михаїл Бздель.

Щоб не пропала слава...

(Закінчення зі стор. 2)

„Стрілецької Дружини" в 1913 році, одного з тих перших військово-руханкових гуртків, що стали основою Леґіону Українських Січових Стрільців. Можна навести багато більше подібних прикладів.

Віденська „Січ" проіснувала 80 років. За цей увесь час вона видала своїм коштом ряд альманахів, де звітувала про свою діяльність. Альманахи в пам'ять 30-их і 40-их роковин заснування віденської „Січі" сьогодні годі знайти. Ювілейний збірник „Над синім Дунаєм", виданий у 60-ліття „Січі", сьогодні вже теж є „білим круком". У ньому історія „Січі" була доведена до 1931 року. А де історія 30-их і 40-их років?

Тому слід привітати задум колеґи віденських студій зі 40-их років, д-ра Романа В. Кухара, дати історичний нарис віденської „Січі" аж до наших часів. Д-р Кухар тепер уже на емеритурі. Він професор Форт Гейс коледжу в Канзасі і відомий письменник. В літературі він відомий під псевдонімом Романа Володимира.

„Треба відтворити картину життя й праці віденської „Січі", інакше залишимо „білу пляму" по собі", звірювався він мені у листі ще в 1990 році. Він збирає матеріяли про віденську „Січ" уже довший час. „Коли хоч знайти більше про 1930-ті роки", писав минулого року, „то можна би вже і починати". Тому ж і гаряче поручаю усім колеґам з віденської „Січі", якщо маєте матеріяли чи інші інформації, що стосуються до діяльности віденської „Січі" у 1930-их і 40-их роках чи і давніших часів, поможіть йому. Посилайте на його адресу: Dr. Roman Kuchar P. O. Box 335 Victoria, Kansas 67671—0335 USA.

Історичний нарис д-ра Р. Кухара про віденську „Січ" запланований на принаймні 150—200 сторінок або і більше, залежно від зібраних матеріялів. „Лиш чи буде фінансова спроможність видати цю мозольну працю", журиться він в одному з останніх його листів до мене?

І, закінчуючи ці рядки про віденську „Січ", дозволю собі заапелювати до усіх членів Українського Академічного Товариства „Січ" у Відні, де б вони не були: не допустім на схилі нашого життя, щоб з нашої вини історія віденської „Січі" лишилася „білою плямою". Причинімся фінансово до видання запланованого історичного нарису про „Січ". Думаю, якщоб хоч знайшлося 15 меценатів, з яких кожний був би охочий дати по 500 долярів і видання було би можливе до зреалізування. Імена меценатів житимуть в цій книжці. Тож покажім, що ця справа не є нам байдужа. Пишіть д-рові Р. Кухареві на вгорі подану адресу і декляруйте йому свою підтримку.

Виданий його історичний нарис віденської „Січі", коли він знайдеться у руках українських студентів у Відні, напевно і заохотить їх іти нашими слідами і продовжувати діяльність цього славного студентського товариства.

Появилася...

(Закінчення зі стор. 1)

стві — і літописи, і Четьї-мінеї, і 'Слово о Полку Ігоревім', і навіть найпопулярніший Патерик печерський. І це вона зробила не красою своїх образів, картин чи стилю, а лише ідеєю втілення своєї правди і справедливости в реальні відносини життя... Світить своєю правдою вона й тепер, як зразок для нової української правди, що ляже в основу українського державного відродження".

Книжка має 168 сторінок друку. Ціна її — 15 дол. в м'якій обкладинці і 25 дол. — в твердій..

Замовлення можна слати на слідуючу адресу: Ukrainian Academy of Arts and Sciences in Canada, 456 Main St., Winnipeg, Man. R3V 1B6 Canada.

СПОРТОВЦІ УКРАЇНИ — ПЕРЕМОЖЦІ

І. Кравець. (Світлив Нестор Ґула.)

Я. Тарнопольська

І. Бабакова.

We did it! We did it! Кричали канадці в Скайдовм, коли канадський змагун Сурін прибіг першим до мети. А я кричала бравооо! — як Інеса Кравець в трискоку здобула новий світовий рекорд. Ві ді іт! Синьо-жовтий прапор буде підійматися вгору! Почуємо „Ще не вмерла Україна"вперше в Скайддвм! Браво Україна!

Торонто готовилося до 4-их Міжнародніх легкоатлетичних змагань в закритому стадіоні. Чи прийде хтось з України?.. Нарешті! Так! Приїде 15 осіб. 13 змагунів, тренер збірної і голова Федерації Легкої Атлетики України. Чи буде Бубка поміж ними?.. Ні. Так... Може... Ні. Хто приїздить?

І приїхали. В середу увечорі, 10-го березня, приземлився літак в Торонто і молоді люди, повні надій, розмістилися, як і всі інші спортовці, в готелі Роял Йорк. В четвер вранці вже тренували та пробували призвичаїтися до нового зміненого часу. Увечорі — зустріч з українською громадою Торонто. Зустріч зорганізував Конґрес Українців Канади, Відділ Торонто, а вечором проводив Всеволод Соколик, голова Олімпійської комісії при СКВУ.

Заля УНО на диво заповнена, шумить, нетерпеливиться. І — радісні оплески. Це торонтці зі щирим серцем і великою цікавістю вітають спортовців, перший раз офіційних представників України поміж собою. В. Соколик представляє змагунів. Вони підходять, кожний дістає подарунок від громади, від поодиноких громадських установ, усміхнені, здивовані, це все для них несподіване. А ми радіємо ними. Ось вони: Юрій Сергієнко з Никополя (стрибок у височінь), Валентина Федюшина зі Симферополя (куля), Олена Політіка з Харкова (біг 60 м з перешкодами), Олександер Клименко з Києва (куля), Сергій Биков з Дніпропетровського (трискок), Лев Лободин з Луганського (семиборство), Олександер Багач з Броварів (куля), Інга Бабакова з Никополя (стрибок у височінь), Жанна Тарнопольська з Києва (біг 60 м), Олена Сторчова (хід 3000 м), Лариса Бережна з Києва (стрибок у далечінь), Інна Євсаєва з Житомира (біг 800), Інеса Кравець з Дніпропетровського (стрибок у далечінь і трискок). З ними є тренер збірної Анатолій Голубцов з Києва і президент Федерації Легкої Атлетики України Юрій Тумасов з Києва. Оплески, знайомлення. Але на цім не кінець. На вечір-зустріч були запрошені визначні спортовці українці-канадці. Прийшли: д-р Борис Чамбул і Мирослав Ґазюк — легка атлетика, Іван Дацишин — кошиківка, Юля Андрухів, Петро Стефанюк та Володимир Росоха — відбиванка, Остап Стецьків, Мирон Береза та Володимир Закалужний — футбол. Всі вони змагалися в репрезентації Канади. Також були Євген Орищин та Володимир Сточанський — міжнародні судді. І їх представив громаді та спортовцям з України В. Соколик.

Зустріч радісна, але коротка. У нас 9-та вечора, у них вже 4-та ранку. Видно втому на лицях, ще не мали коли привикнути до нового часу. А вранці починаються змагання.

П'ятниця, 12-го березня, год. 4-та по полудні, святкове відкриття змагань.

На стадіон входять поазбучно представники збірних з написами своїх держав, своїм прапором. А ось і Україна! Коротка церемонія, коротке слово відкриття, перерва і змагання продовжуються.

Що за радість! Ледве змагання почалися, і вже Інеса Кравець здобуває бронзову медалю в стрибку в далечінь. Інеса на підвищенні переможців, китиця квітів, медаля і наш прапор перший раз підіймається вгору!

А далі — фінал в бігу на 60 м і Жанна Тарнопольська з Києва здобуває також бронзову медалю!

Одночасно чоловіки кидають кулею. Ще раз і ще раз... і... Олександер Багач з Броварів здобуває ще одну бронзову медалю! А відразу за ним, четвертий, Олександер Клименко з Києва. Перше і друге місце зайняли дуже сильні американці.

Три медалі за один вечір! Сто держав бере участь у змаганнях і скільки з них не матимуть ні одної медалі!

Субота. Починаються змагання семиборства. Поміж змагунами вибивається Лев Лободин з Луганського. В одному змагу виходить перший, в іншому змагу третій, там другий, а там не так повезло... Точки збираються...

І сьогодні наш прапор гордо підіймався вгору. Інґа Бабакова з Никополя в стрибку у височінь здобула бронзову медалю.

Увечорі дивимося на телевізію. Спортові вісті. Світові змагання в їзді на ковзанах у Празі. О, що це за чудо? Молоденька, нікому незнана Оксана Баюл (яка несподівано з'явилася і здобула на европейських змаганнях в Гельсінках фруге місце не так давно тому), виграє перше місце! Стоїть на підвищенні переможців, наш прапор підіймається вгору, на ввесь світ лунає „Ще не вмерла", а сльози не тільки у Оксани, а й у багатьох з нас, сльози радости і гордости стверджують: Нарешті!

У неділю тяжка боротьба поміж жінками в трискоку. Наша Інеса Кравець третя. Тоді друга і знов третя, і нагло крик у стадіоні: Інеса Кравець — Україна, здобула новий світовий рекорд — 14 м і 47 см. Скільки радости, гордости. За якийсь час голосять: Інеса Кравець скочила лише 14 м і 46 см (!!!), осягаючи старий світовий рекорд. Жаль нам, що не новий, але все ж — перше місце. Чудово. А за якийсь час нове оголошення: Інеса Кравець перескочила 14 м і 47 см і осягнула новий світовий рекорд. Той один сантиметр створював повне напруження поміж спортовцями. Бо: або змагунка створить історію, або її тільки повторить... Інеса сьогодні наш спортовий герой! Стає на підвищення переможців. Наш прапор підіймається вгору. І що ми чуємо?.. Гимн Міжнародної Федерації Легкої Атлетики... У Інеси здивоване обличчя, у нас не менше. Що сталося? Наче Україна не має свого гимну? Підходить Ю. Тумасов: „Я їм дав тасьми, вони гимн переписали і тасьму мені віддали". Іде офіційний протест до організаторів. Але не так легко туди попасти, не так просто чогось добитися. Однак на рішучий протест і вимогу голови Конґресу Українців Канади, Відділ Торонто, Ярослава Соколика, голосник проголошує на всю арену: „Перепрошуємо дружину України, яка знаменито змагалася, бо здобула одну золоту і чотири бронзові медалі. Через технічні ускладнення ми не могли заграти гимну України". Ну, хоч всі знають, що й ми маємо свій славень. Хоч дуже досадно. Перший раз ми могли його почути в Торонто, в Скайдовм, і тут якісь технічні ускладнення.

Доходить неділя до кінця. З великої кількости змагунів семиборства залишається не багато. Не всі витримують.

Одночасно жінки метають кулю. Ну ще трошки, хоч кілька сантиметрів, хоч капельку... Не вдалося перекинути. Валентина Федюшина — четверта. А так близько. Могла мати бронзову!

Останній змаг семиборства — біг на 3000 м. Залишилося шість змагунів. Ні, тільки п'ять. Немає Лободина. Де ж він подівся? Може зрезиґнував? Хтось кличе українською мовою на весь старіон. За кілька секунд вибігає Лободин, мчить до старту, навіть не має часу черевики заміняти. Прибігає третім. Точки всіх сімох змагів облічуються. Наш Лев четвертий! І хоч нам жаль, що не третій, то все ж радіємо, що зайняв таке добре місце.

Так. Спортовці України — молодці! Чотири бронзові і одна золота медаля, один світовий рекорд, три змагуни на четвертому місці, 11 змагунів у першій вісімці. В точкуванні Україна п'ята, медалями поділяє третє місце. А їх приїхало лише 13! На більше не було фондів. От Росія, наприклад, прислала понад 40. Америка понад 80. А тренінґ? В яких умовах вправляють наші змагуни? Пригадуються слова коментатора, як Оксана Баюл виграла золоту медалю: „Вона сирітка. Їй ковзани купив першун світу Петренко. І він їй давав частину свого часу для вправ".

Березень '93 був щасливим місяцем для наших змагунів. Для молодих амбасадорів України, які не раз спортом роблять більше, ніж політики.

Дай Боже, щоб Україна змогла незадовго їм дати якнайкращі умовини тренінґу і праці, щоб вони гідно несли ім'я і славу України в світ.

Оксана Бризгун

ЗАКЛИК

Шановна українська громадо!

Як відомо із світової преси, нові докази категорично свідчать про велику несправедливість американського департаменту юстиції (ОСІ) у фальшивому оскарженні Івана Дем'янюка. Вже у 1978 р. ОСІ мав конкретні дані, що І. Дем'янюк не був катом в Треблінці, але все таки започаткував і вперто продовжував судовий процес проти нього.

Минулого літа федеральний апеляційний суд 6-ої округи у Синсиннаті, Огайо, із своєї власної ініціятиви наново відкрив справу видачі І. Дем'янюка до Ізраїля. Такий крок без прецеденту в історії американського права. У своєму розпорядженні федеральний суд зазначив, що зробив це рішення, бо „зайшли серйозні питання щодо поведінки американських прокураторів". Цей суд має право уневажнити видачу Дем'янюка і тоді Ізраїль, згідно з умовами договору з ЗСА, буде змушений відіслати підсудного до Америки.

Справа Дем'янюка вже тягнеться 15 років, емоційно і фінансово вичерпуючи його родину, котра наполегливо працює в його обороні. Українська діяспора жертвенно підтримувала цю працю. На жаль, знайшлись особи, котрі, без жадної фахової підстави критикували професійну оборону і своїми наклепами довели до повного краху фонду оборони.

Нарешті прийшла велика нагода закінчити цю несправедливість проти І. Дем'янюка. Було б ще більш несправедливим, якщо в моменті коли цілий світ, включно із Ню Йорк Таймсом, закликає до оновленого повного розгляду цієї справи, родина Дем'янюків не мала фондів щоб нарешті захистити свого батька. Їм треба негайної щедрої фінансової допомоги. Просимо висилати ваші датки безпосередно на нижче подану адресу — це є єдиний фонд допомоги оборони Дем'янюка: John Demjanjuk Defense Fund, P.O. Box 92819, Cleveland, Ohio 44192.

Едвард Нишник, голова, Фонд Оборони Дем'янюка

Адв. Андрій Филипович
Адв. Михайло Варис, мол.
співголови Комітету оборони при Українсько-Американському Товаристві Адвокатів